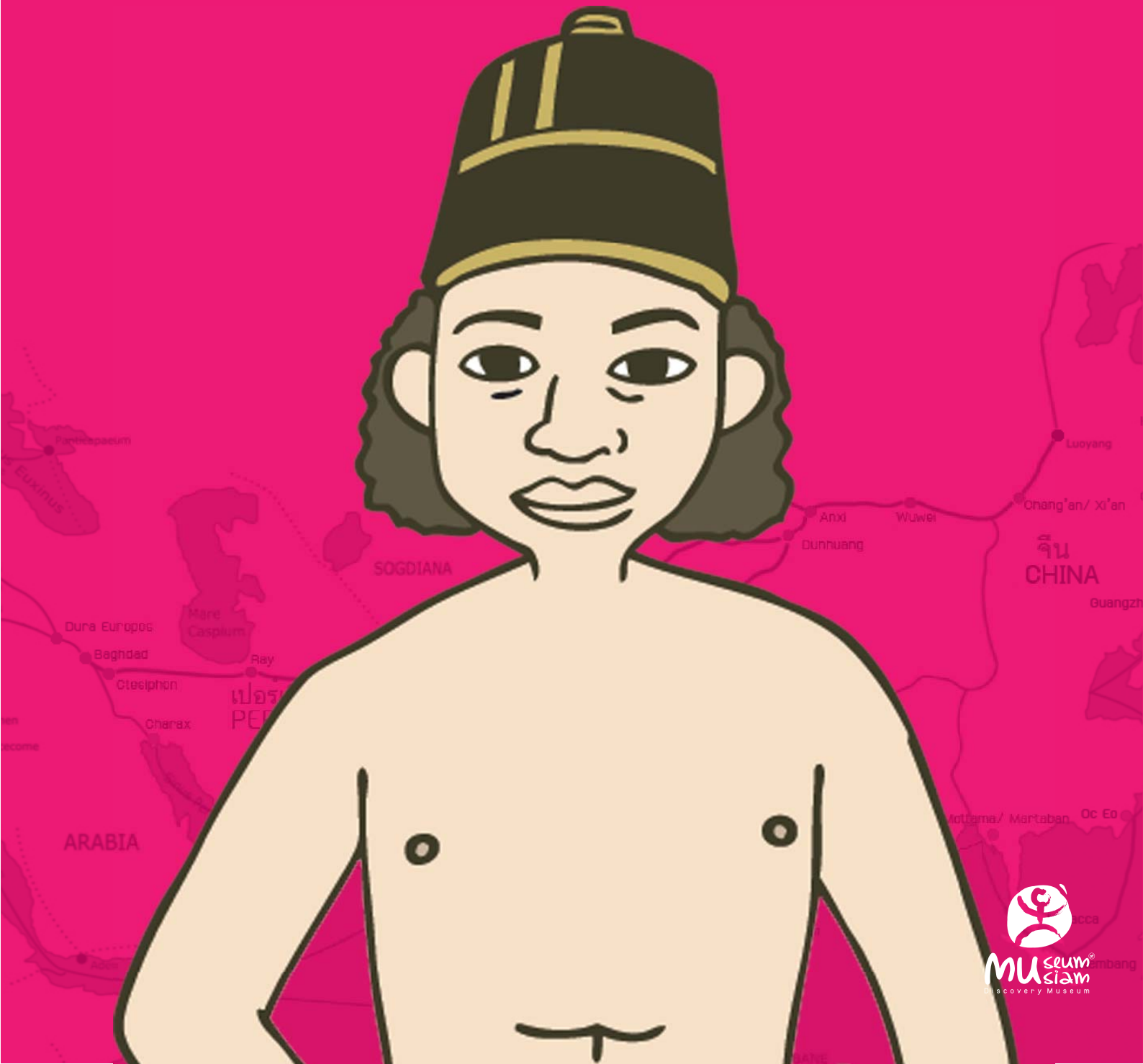
โปรแกรมเรียนรู้กับมิวเซียมสยาม
{ School Program }

“เส้นทางสายไหม : การค้าโลกยุคสุวรรณภูมิ”

สำหรับระดับชั้นประถมศึกษา (ตอนปลาย) ถึง
ระดับชั้นมัธยมศึกษา (ตอนต้น)

MUseum Siam
Discovery Museum

The Silk Route during Suvarnabhumi period (1-8 A.D.)
เส้นทางสายไหมช่วงยุคสุวรรณภูมิ (พุทธศตวรรษที่ ๕-๑๓)

เส้นทางสายไหมช่วงยุคสุวรรณภูมิ
พุทธศตวรรษที่ 4 ถึง 13

เส้นทางสายไหมเป็นเส้นทางการค้าสายโบราณที่ขยายการเชื่อมต่อเครือข่ายเส้นทางการค้าข้ามพรมแดนระหว่างสองซีกโลก จากฝั่งทวีปเอเชียมุ่งไปทางใต้และตะวันตกเข้าสู่แถบเมดิเตอร์เรเนียนจนถึงตอนเหนือของทวีปแอฟริกาและยุโรป

เส้นทางสายนี้มิได้มีเพียงแต่ผ้าไหมเท่านั้น ยังมีสินค้าผลิตภัณฑ์อื่นๆ อีกมากมาย หากแต่สิ่งที่มีความสำคัญยิ่งกว่าธุรกิจการค้า คือ การถ่ายทอดเทคโนโลยีและแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกันอย่างแพร่หลายซึ่งนับเป็นของแถมที่มีค่า และการค้าบนเส้นทางสายนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยก่อให้เกิดการพัฒนาเจริญก้าวหน้าไปสู่ชาติที่มีอารยธรรมสูงทั้งจีน อินเดีย อียิปต์ เปอร์เซีย และโรม

กว่า 8,000 กิโลเมตร บนเส้นทางข้ามซีกโลกสายนี้เคยขนส่งสินค้าหลากชนิดหลายประเภทโดยเฉพาะสินค้าฟุ่มเฟือย เช่น ผ้าไหม ผ้าชาติน ชะมด ทับทิม เพชร ไข่มุก เครื่องเทศและยา เครื่องแก้ว ตลอดจนการค้าขายข้าทาส ควบคู่ไปกับการถ่ายทอดความรู้ส่งผ่านอิทธิพลทางความคิด วัฒนธรรมและความเชื่อ รวมทั้งโรคภัยต่างๆ ที่เกิดจากการติดต่อสัมพันธ์กันผ่านพ่อค้า นักเดินทาง นักบวช ทหาร ชนเผ่าเร่ร่อน และชนพื้นเมืองในดินแดนต่างๆ ตั้งแต่แผ่นดินจีนจรดผืนทะเลเมดิเตอร์เรเนียนอย่างต่อเนื่องและยาวนานนับหลายพันปี

เส้นทางสายไหมแบ่งเป็น 2 เส้นทาง คือ เส้นทางบกเป็นเส้นทางการค้าเดิมที่พ่อค้าและกองคาราวานเดินทางจากเมืองศูนย์กลางของจีน เริ่มต้นจากฉางอันมุ่งไปทางตะวันตกผ่านบ้านเมืองต่างๆ และลัดเลาะไปตามแนวสันเขา เพื่ออ้อมผ่านทะเลทรายอันกว้างใหญ่ก่อนเข้าสู่ดินแดนแถบเปอร์เซียต่อไป ส่วนเส้นทางทะเลเป็นเส้นทางจากแถบเมดิเตอร์เรเนียนเข้าสู่ทะเลในมหาสมุทรอินเดีย เรือเดินทางลัดเลาะไปตามแนวชายฝั่งมายังอ่าวเบงกอล แวะพักตามอ่าวและเมืองท่าชายทะเลต่างๆ ในอินเดียและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จากนั้น เข้าสู่ทะเลจีนใต้และมีปลายทางอยู่ที่จีน โดยดินแดนสุวรรณภูมิเป็นส่วนหนึ่งของเส้นทางการค้านานาชาติสายนี้

รายชื่อเมืองที่เป็นจุดแวะพักบนเส้นทางสายไหม

(1) Dura Europos (ปัจจุบันซีเรีย) ดูรา ยูโรโปส
(2) Baghdad (ปัจจุบันอิรัก) แบกแดด
(3) Ctesiphon (ปัจจุบันอิรัก) เทซิโฟน
(4) Ray (ปัจจุบัน อิหร่าน) เรย์
(5) Merv (ปัจจุบัน เติร์กมินิสถาน) เมิร์ฟ
(6) Samarkand (ปัจจุบัน อุซเบกิสถาน) ซามาร์คันด์
(7) Khujand (ปัจจุบันทาจิสถาน) คูจานด์
(8) Kashgar (ปัจจุบันจีน) คัชการ์
(9) ทะเลทราย Taklamakan ทาคลามากาน (ปัจจุบัน มณฑลซินเจียงในจีน)
(10) Anxi (ปัจจุบันมณฑลฟูเจี้ยนในจีน) อานซี
(11) Kuqu (ปัจจุบันจีน) คูกู
(12) Turfan (ปัจจุบันจีน) ทูร์ฟา
(13) Khotan (ปัจจุบันจีน) โคตาน
(14) Dunhuang (ปัจจุบันจีน) ตุนหวง
(15) Wuwei (ปัจจุบัน มณฑลกานซู่ในจีน) หวู่เว่ย
(16) Chang' an/ Xi'an (ปัจจุบันมณฑลซานซีในจีน) ฉางอัน
17. Charax (ปัจจุบันอิรัก) ชารัค
(18) Barbarikon (ปัจจุบันเติร์กมินิสถาน) บาร์บาริคอน
(19) Barygaza (ปัจจุบันอินเดีย) บารีกาซา
(20) Musiries (ปัจจุบันอินเดีย) มุฉิริ
(21) Masulipatnam (ปัจจุบันอินเดีย) มสุลิปัฏนัม
(22) Mottama /Martaban (ปัจจุบันพม่า) เมาะตะมะ
(23) Malacca (ปัจจุบันมาเลย์เซีย) มะละกา
(24) Palembang (ปัจจุบันเกาะสุมาตรา อินโดนีเซีย) ปาเลมบัง
(25) Taruma (ปัจจุบันเกาะชวา อินโดนีเซีย) ตารุมา (เดิมชื่อ ปัตตาเวีย)
(26) Oc Eo (ปัจจุบันจังหวัดอันเกี๋ยง เวียดนาม) ออกแก้ว
(27) Guangzhou (ปัจจุบันจีน) กวางโจว
(28) Quanzhou (ปัจจุบันจีน) กานซู่
(29) Hangzhou (ปัจจุบันจีน) หังโจว
(30) Ryukyu (ปัจจุบันเกาะโอกินาวา ญี่ปุ่น) ริวกิว * (เดิมชื่อ ฮิราโตะ)

ซื้อหา แลกเปลี่ยนสินค้าในยุคสุวรรณภูมิ

พ่อค้าชั่น จากจีน (CHINA)

ผ้าไหม

ผ้าที่ทอจากเส้นใยไหม ซึ่งได้จากรังของหนอนผีเสื้อไหม ผ้าไหมมีความนุ่มลื่น เงางาม และมีน้ำหนักเบา ทำให้เป็นที่นิยมในการตัดเย็บเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายที่หรูหรา

เสื่อกกหนองสาย, เวียงกรู

เสื่อที่ทอจากต้นกกที่ขึ้นตามหนองน้ำ ต้นกกจะถูกนำมาตากแห้ง ย้อมสี และสานเป็นลวดลายต่างๆ เสื่อกกมีความเย็นสบาย นิ่มนวล และทนทาน เหมาะสำหรับใช้ปูนอนในฤดูร้อน

เครื่องเคลือบดินเผา

เครื่องใช้ที่ทำจากดินเหนียวที่ผ่านการเผาในเตาเผาที่มีอุณหภูมิสูง ทำให้เนื้อดินแข็งแรงและทนทาน มีการเคลือบผิวด้วยน้ำเคลือบเพื่อให้มีความมันวาวและกันน้ำได้ ใช้สำหรับใส่อาหาร เครื่องดื่ม และตกแต่งบ้าน

ชาใบหยก

ชาที่ทำจากใบชาอ่อนที่เก็บเกี่ยวในช่วงต้นฤดูใบไม้ผลิ ใบชาจะมีสีเขียวสดใส รสชาติอ่อนโยน และมีกลิ่นหอมเฉพาะตัว ชาใบหยกเป็นที่นิยมในหมู่ผู้ที่ชื่นชอบชาคุณภาพสูง

ชาดำ

ชาที่ผ่านกระบวนการหมักก่อนการอบแห้ง ทำให้ใบชามีสีน้ำตาลเข้มและมีรสชาติเข้มข้น ชาดำมีปริมาณคาเฟอีนสูงกว่าชาชนิดอื่น ๆ ช่วยให้รู้สึกสดชื่นและมีพลังงาน

แร่เหล็ก

แร่ที่มีธาตุเหล็กเป็นองค์ประกอบหลัก เหล็กเป็นโลหะที่แข็งแรงและทนทาน ใช้ในการผลิตเครื่องมือ อุปกรณ์ และโครงสร้างต่างๆ แร่เหล็กมีสีน้ำตาลแดงหรือสีดำ และมีน้ำหนักมาก

หยก

หินที่มีความแข็งและทนทาน มีสีเขียวสดใส หยกเป็นที่นิยมในการทำเครื่องประดับ เช่น สร้อยคอ กำไล และแหวน หยกมีความเย็นและให้ความรู้สึกสงบ

ลูกปัด

อินเดียเป็นแหล่งผลิตลูกปัดขนาดใหญ่และเก่าแก่ ลูกปัดหินสีจากอินเดียนิยมทำเป็นเครื่องประดับสำหรับชนชั้นสูงที่มีความสวยงามทั้งลวดลายและสีสัน เช่น คาร์เนเลี่ยน (โมรา) อะเกต โอนิกซ์

ลูกเต๋า

ลูกเต๋าเป็นสินค้านำเข้าจากอินเดียหรือมาจากตะวันตกโดยผ่านพ่อค้าอินเดียสู่ดินแดนสุวรรณภูมิ ลูกเต๋าส่วนใหญ่ทำจากงาช้างหรือกระดูกสัตว์ ใช้เป็นอุปกรณ์ทอยเล่นในเกมเสี่ยงโชค

เครื่องประดับสัมฤทธิ์

หลังจากยุคหินมนุษย์รู้จักนำเอาแร่ธาตุโลหะมาถลุงหลอมใช้ เรียนรู้การหลอมโลหะด้วยความร้อน สำริด (หรือสัมฤทธิ์) เป็นโลหะผสมชนิดแรกที่มนุษย์นำเอาทองแดง 85% กับดีบุก 15 % มาใช้ทำเครื่องมือเครื่องใช้และเครื่องประดับ เช่น ขวาน แหวน ตุ้มหู ลูกกระพรวน

ไม้หอม

ไม้หอมเป็นพืชพื้นถิ่นและสินค้าส่งออกที่สำคัญของดินแดนตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ ไม้กฤษณา ไม้จันทน์ มีน้ำยางให้กลิ่นหอม นำมาใช้ทำเครื่องหอมและประกอบทำยาแผนโบราณจีนและอินเดีย

หม้อมีพวย/หม้อกุณฑี

หม้อกุณฑี (Kendi) เป็นหม้อน้ำมีพวยทรงกลมผิวเรียบที่มีต้นกำเนิดจากอินเดีย เป็นหม้อใส่น้ำมนต์สำหรับใช้ในพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ และสินค้าที่ส่งไปขายยังดินแดนต่างๆ พร้อมกับการเผยแผ่ศาสนาพุทธและฮินดู

กลองมโหระทึก

แหล่งวัฒนธรรมดองซอนในเวียดนามเป็นแหล่งผลิตกลองมโหระทึกส่งออกไปขายยังเมืองต่างๆ ในยุคสุวรรณภูมิในดินแดนแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กลองมโหระทึกเอาไว้ใช้ตีเพื่อเรียกขอฝน

เครื่องประดับหยก

เวียดนามเป็นแหล่งแปรรูปหยกจากจีนทำเป็นเครื่องประดับต่างๆหลากหลายรูปแบบที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ เช่น ต่างหู ลิงลิงโอ ส่งไปขายแลกเปลี่ยนในดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

{ พ่อค้ามสุลีปัฐนัม จากอินเดีย (INDIA) }

{ พ่อค้าไดเวียต จากเวียดนาม (VIETNAM) }

ไข่มุก

ไข่มุกเป็นสินค้าส่งออกของเปอร์เซียและริวกิว เป็นสินค้าที่สวยงามและหายาก มีมูลค่าสูง นิยมทำเป็นเครื่องประดับของชนชั้นสูง หรือใช้แทนเงินตราแลกเปลี่ยนสินค้าต่างๆ

ปะการัง

ปะการังเป็นสินค้าธรรมชาติจากทะเลลึก หินปะการังสีแดงนิยมนำมาทำเป็นเครื่องประดับ หรือใช้เป็นส่วนประกอบยารักษาโรคต่างๆ หาได้ง่ายในแถบทะเลญี่ปุ่น

เปลือกหอย

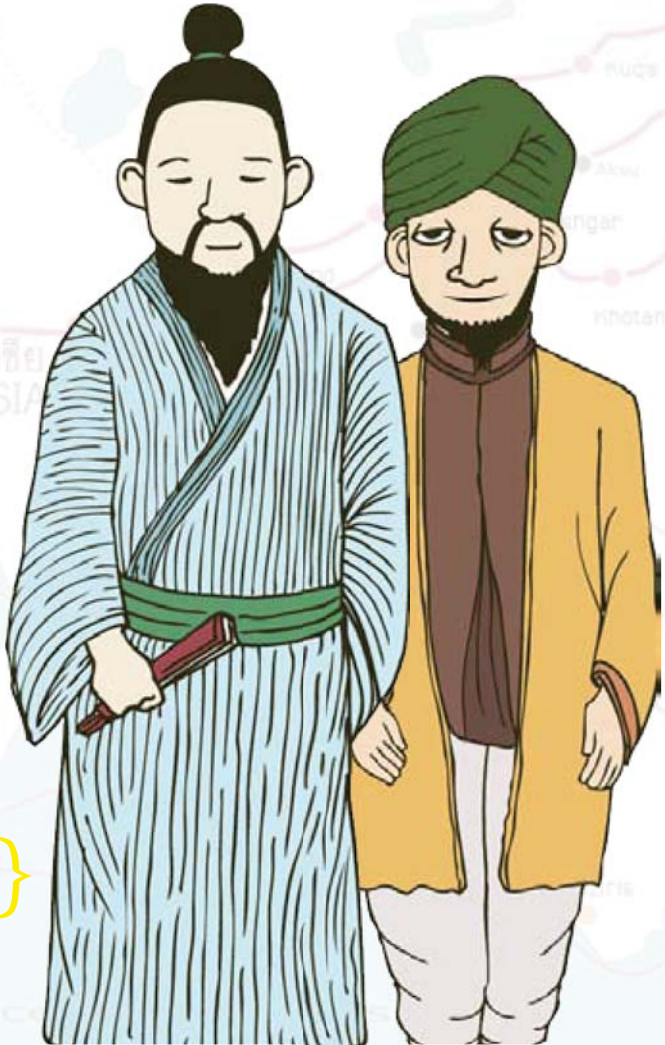
สภาพภูมิประเทศของญี่ปุ่นมีหมู่เกาะจำนวนมาก สินค้าส่วนใหญ่มักเป็นสินค้าจากทะเล เปลือกหอยเป็นสินค้าส่งออกที่นิยมมาใช้เป็นส่วนประกอบยารักษาโรค

สาหร่าย

สาหร่ายเป็นอาหารแห้งสำหรับชนชั้นสูง และเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของอาณาจักรริวกิว ตั้งอยู่ที่หมู่เกาะโอกินาวา (ปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของประเทศญี่ปุ่น)

พ่อค้าริวกิว จากเกาะโอกินาวา ญี่ปุ่น (JAPAN)

น้ำกุหลาบ

น้ำกุหลาบมีต้นกำเนิดจากดินแดนเปอร์เซีย ใช้แต่งสีแต่งกลิ่นอาหารแบบอาหรับ นิยมใส่ในขนมหวาน นม และน้ำชา รวมทั้งใช้เป็นส่วนประกอบของเครื่องสำอาง เครื่องปรุงยา และใช้ในพิธีกรรมทางศาสนาในดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

พรม

พรมเป็นสินค้าทอมือที่แสดงศิลปวัฒนธรรมที่โดดเด่นของชาวเปอร์เซีย ทั้งคุณภาพและความสวยงามผลิตกันมากจนเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของเปอร์เซียมาแต่โบราณ

ผ้ายกทอง

ผ้ายกทอง หรือผ้าตาช (tash) เป็นวัฒนธรรมเปอร์เซียที่ผ่านเข้ามายังดินแดนสุวรรณภูมิผ่านทางอินเดีย ผ้าตาชมีลักษณะเป็นผ้าทอไหมเนื้อดี บางเบา มันวาว มีลวดลายและสีสันสวยงามจากการปักเส้นไหมหุ้มทอง แล่งหรือเงินแล่ง ทำให้เกิดแสงระยิบระยับเวลาแสงต้องบนผ้า

ทับทิม

ทับทิมเป็นอัญมณีที่มีสีสันและแวววาว นำมาใช้ประดับสิ่งของเครื่องใช้สำหรับชนชั้นสูง ทับทิมเป็นยอดแห่งอัญมณีที่มีความแข็งคงทนรองจากเพชร จึงเป็นที่นิยมมาตั้งแต่สมัยโบราณ

หินแซฟไฟร์

แซฟไฟร์เป็นอัญมณีสีน้ำเงินที่มีมูลค่าสูงชาวเปอร์เซียโบราณเชื่อว่า คือ “หินที่มาจากฟ้า” นิยมนำมาใช้ทำเครื่องประดับสำหรับกษัตริย์ เพื่อป้องกันภยันตรายและเชื่อว่าผู้สวมแซฟไฟร์จะมีชีวิตที่สดใส มีพลังในการดำรงชีวิต

พ่อค้าเปอร์เซีย จากอิหร่าน (IRAN)

รังนก

รังนกเป็นสินค้าหายากมีราคาสูง จึงเป็นที่ต้องการมากโดยเฉพาะ ชาวจีนนิยมทานรังนกมานานกว่า 1,000 ปี เชื่อว่ารังนกมีสรรพคุณช่วยด้านระบบทางเดินหายใจ เช่น วัณโรค และโรคปอด

ดีบุก

ดีบุกเป็นแร่ธาตุสำคัญที่นำมาผสมกับทองแดงผลิตเป็นโลหะสำริดที่นำมาทำเป็นอาวุธ เครื่องมือ เครื่องใช้ และเครื่องประดับ จึงเป็นสินค้าที่ต้องการของพ่อค้าในสุวรรณภูมิและพ่อค้าชาวต่างชาติ

หนังสัตว์

หนังสัตว์เป็นวัตถุสำคัญสำหรับทำเครื่องนุ่งห่มมาตั้งแต่สมัยโบราณ และมีแหล่งส่งออกที่สำคัญในดินแดนแถบตะวันออกเฉียงใต้ทั้งหนังปลาฉลาม หนังวัว หนังแรด หนังเสือ และหนังกวาง เพื่อเอาไปตัดเสื้อเกราะ ถุงมือและซองปืน

เครื่องเทศ

เครื่องเทศประเภทลูกจันทน์ กานพลู ขิง อบเชย เป็นพืชพื้นถิ่นในดินแดนเขตร้อน และเป็นสินค้าที่ต้องการกันมากในยุโรป นิยมนำใช้ถนอมอาหาร แต่งกลิ่นอาหาร และผสมในยาหลายชนิด

งาช้าง

งาช้างเป็นหนึ่งในสินค้าที่มีมูลค่าสูงและเป็นสินค้าส่งไปขายยังดินแดนฝั่งตะวันตกหลายดินแดนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นำมาทำเป็นตราประทับราชการและเป็นหนึ่งในเครื่องราชบรรณาการที่ส่งไปยังจีน

ขนนกยูง

ขนนกยูงเป็นสินค้าที่พ่อค้าศรีวิชัยนิยมส่งออกให้กับราชสำนักในยุคสุวรรณภูมิ และส่งออกไปยังอินเดียเป็นส่วนใหญ่ซึ่งนำไปใช้ทำเป็นเครื่องประดับหรือตกแต่งเครื่องแต่งกาย

พ่อค้าศรีวิชัย จากเมืองไชยา (THAILAND)

CROSSWORDS - CROSS WORLD TRADE

การค้าโลกในแผ่นดินทอง

สุวรรณภูมิเป็นจุดศูนย์กลางของการแลกเปลี่ยนสินค้านานาชนิดจากทั่วสารทิศมาซื้อขาย ที่นี่ เพื่อนๆ มาช่วยกันหาชื่อภาษาอังกฤษของสินค้า 20 ชนิด ที่ซ่อนอยู่ในตารางกันเถอะ!

สินค้ายอดนิยมในยุคสุวรรณภูมิ

กลองมโหระทึก BRONZE DRUM | งาช้าง IVORY | เครื่องเทศ SPICES
ผ้าไหม SILK | ไข่มุก PEARL | ใบชา TEA | หยก JADE | พรม CARPET
หนังสัตว์ ANIMAL SKIN | เครื่องถ้วย CERAMIC | ปะการัง CORAL | ดีบุก TIN
ลูกปัด BEADS | เปลือกหอยทาก SEA SHELL | สาหร่าย SEAWEED | ลูกเต๋า DICE
ไม้หอม SANDALWOOD | ขนนก FEATHER | เหล็ก IRON | ทองแดง COPPER

BRONZE DRUM

BEADS

TEA

CARPET

T	W	S	P	I	C	E	S	U	X
I	B	Y	J	C	O	P	P	E	R
N	F	L	A	R	O	C	M	K	Z
P	I	R	D	Q	F	I	R	O	N
A	N	I	M	A	L	S	K	I	N
L	U	P	F	E	A	T	H	E	R
Q	A	W	S	Y	H	U	M	C	L
M	U	R	D	E	Z	N	O	R	B
U	B	C	F	J	A	K	L	E	E
I	V	O	R	Y	O	W	R	K	A
K	I	S	D	X	U	L	E	P	D
L	N	Q	C	J	D	C	H	E	S
I	C	I	X	A	I	J	T	A	D
S	E	Y	H	D	A	F	A	R	N
W	N	P	V	E	B	D	E	L	U
D	O	O	W	L	A	D	N	A	S
S	E	A	S	H	E	L	L	T	U
B	G	X	Q	Y	U	L	Z	Y	A
C	E	R	A	M	I	C	K	L	E
Y	Z	A	K	C	A	R	P	E	T

SPICES

CORAL

ANIMAL SKIN

IVORY

แหล่งอ้างอิงค้นคว้า

วัณณสาส์น นุ่นสุข. 2550. **สยามประเทศ การติดต่อโลกภายนอกและพัฒนาการของบ้านเมือง.** กรุงเทพฯ: สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ.

ปรามินทร์ เครือทอง. 2550. **มิวเซียมสยาม นำชมนิทรรศการเรียงความประเทศไทย.** กรุงเทพฯ: สถาบันการเรียนรู้และสร้างสรรค์ (พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้).

http://en.wikipedia.org/wiki/Silk_Road
http://en.wikipedia.org/wiki/Cities_along_the_Silk_Road
http://en.wikipedia.org/wiki/Kamboja-Dvaravati_Route

เรียบเรียง ออกแบบและบรรณาธิการ: ยุภาพร ธัญวิวัฒน์กุล
รูปเล่ม: อนงค์นาฏ วรรณจิตจรูญ
อำนวยการผลิต: ราเมศ พรหมเย็น

สำนักนายกรัฐมนตรี

okmd

NDMI

THAI
Smooth as silk

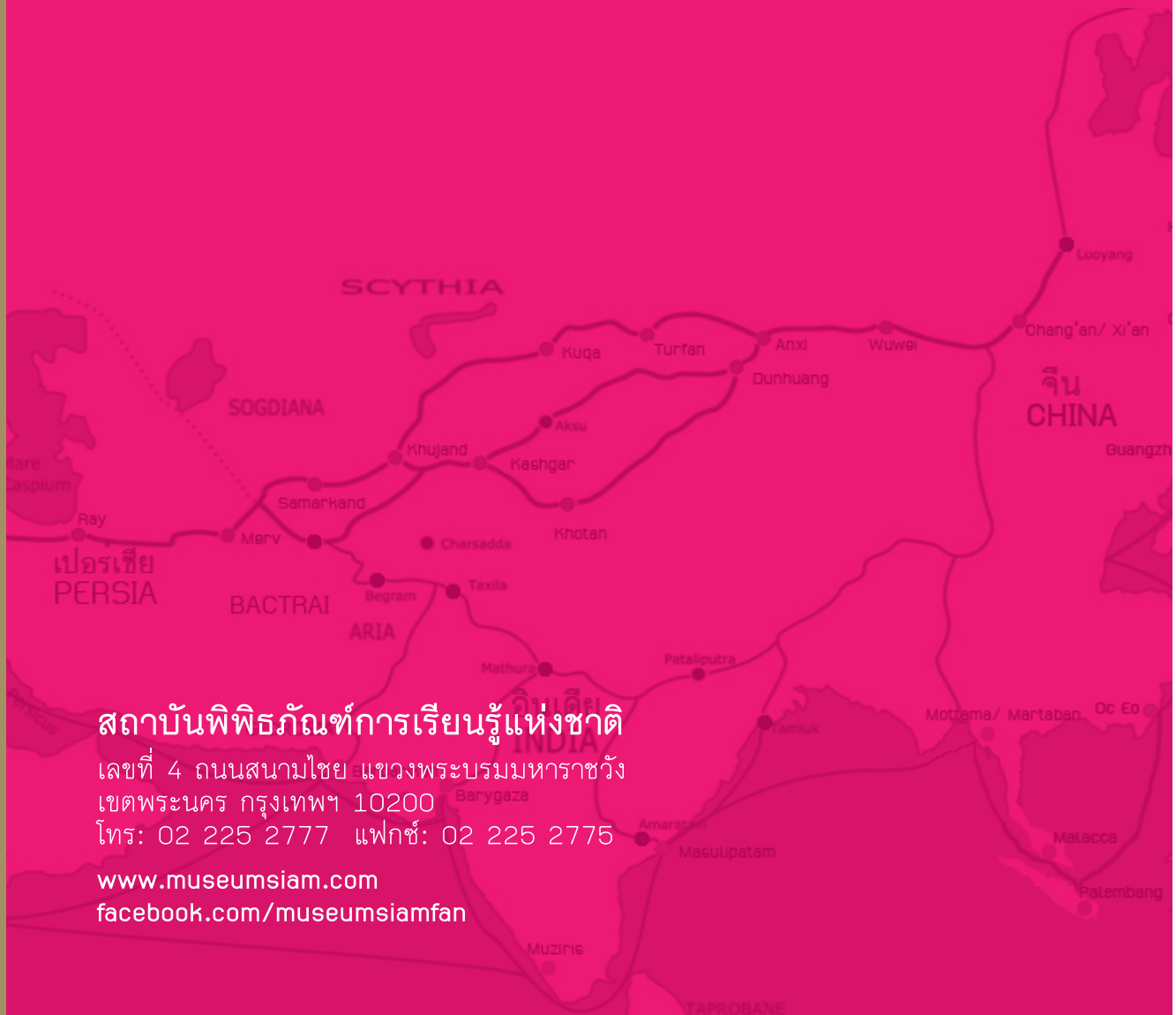
EGCO
GROUP

TURNAROUND

Gulf Electric
Group of Power Companies

one energy

CFJ

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ
เลขที่ 4 ถนนสนามไชย แขวงพระบรมมหาราชวัง
เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
โทร: 02 225 2777 แฟกซ์: 02 225 2775

www.museumsiam.com
facebook.com/museumsiamfan